

HENK VOLBERDA, HOOGLERAAR
STRATEGIC MANAGEMENT & BUSINESS POLICY

PEILSTOK IN INNOVATIEF NEDERLAND

Professor Henk Volberda, hoogleraar Strategic Management & Business Policy (Rotterdam School of Management Erasmus Universiteit), legt op dit moment de laatste hand aan de resultaten van alweer zijn 10^e Innovatiemonitor. Eind oktober komt de Erasmus Universiteit er mee naar buiten tijdens een event in het Kurhaus, georganiseerd door avrotros, dat bij die gelegenheid ook de Nederlandse Innovatieprijs uitreikt. De verwachting is dat de Achterhoek er ook in de 2016-editie goed uitspringt. 'Dat is in ieder geval het beeld van de afgelopen jaren'.

Volberda's Innovatiemonitor - mede mogelijk gemaakt door de Goldschmeding Foundation, de oprichter van uitzendorganisatie Randstad - steekt elk jaar de peilstok in het innovatieve vermogen van het Nederlandse bedrijfsleven. Met als gevolg een enorme hoeveelheid data waaruit door de jaren heen een steeds completer beeld ontstaat van de innovatiekracht van Nederlandse bedrijven. Dat beeld wordt alleen maar completer nu er jaarlijks steeds meer bedrijven meedoen (in 2016: circa 1.100). Henk Volberda: "Met de monitor meten we de verschillende factoren die aangeven in hoeverre een bedrijf innovatief is. Eén van die indicatoren is de bereidheid van bedrijven tot investeren in research & development. We meten die indicator niet in absolute termen, maar als percentage van de omzet. Dus als de omzet fors stijgt, maar de R&D-investeringen blijven gelijk of stijgen zelfs iets, loopt het percentage terug. We gaan uit van dat percentage, omdat daaruit blijkt welke waarde een bedrijf hecht aan innovatie. Op basis van de ontwikkeling van die indicator hebben wij vastgesteld dat de investeringen in R&D in Nederland gestaag teruglopen, van 2,9% in 2009 tot 2,2% vorig jaar. Dat vinden wij een zorgwekkende ontwikkeling. Investerings zijn immers belangrijk voor het toekomstige verdienmodel van het bedrijf."

ZORGWEKKEND

"Ook met onze investeringen in innovatie ten opzichte van ons Bruto Nationaal Product scoren wij slechter dan landen om ons heen. Dat zegt iets over ons toekomstig innovatievermogen. Als de investeringen

EEN LEVEN ROND INNOVATIE

afnemen, merken we dat pas over een jaar of vijf. Dat verklaart meteen waarom we hebben kunnen constateren dat het aantal verbeterde of vernieuwde producten in 2016 aanzienlijk is toegenomen. De ontwikkeling daarvan is gebaseerd op investeringen in R&D van pakweg vijf jaar geleden.” Professor Volberda en zijn medewerkers inventariseren, beschrijven, analyseren en gebruiken de data uit de Innovatiemonitor veelvuldig voor publicaties. Zij constateren dat de belangstelling voor innovatie groeit, getuige alleen al het aanstaande event van avrotros, dat in 2018 wellicht de vorm zal krijgen van een live tv uitzending. “Maar,” stelt Henk Volberda. “als we innovatie zo belangrijk vinden, dan is het toch vreemd dat het bedrijfsleven relatief steeds minder geld uit geeft aan R&D. Even zorgwekkend vind ik het dat de macro-investeringen van de overheid op innovatiegebied ook steeds verder teruglopen. Het is belangrijk om dat te signaleren.”

VOORDEEL

De monitor geeft ook een steeds beter beeld van de posities van de verschillende regio's in Nederland. Op basis van de cijfers kan professor Volberda vaststellen dat de Achterhoek zich met recht als een zeer ondernemende en innovatieve regio

afficheert: “Er zitten vrij veel relatief kleine bedrijven met een grote ondernemende oriëntatie en met een passie voor nieuwe technologie. Dat beeld klopt gewoon. Het is in het voordeel van regio's als de Achterhoek dat het innovatiebeleid van de overheid langzaam verschuift van nationaal beleid met topsectoren naar regionaal beleid, waarin clusters een grote rol spelen. Van het topsectorenbeleid hebben vooral grote bedrijven kunnen profiteren. Voor kleine bedrijven was het tot nu toe lastig zelfstandig te investeren in kennis en ontwikkeling van de organisatie en de medewerkers. Als je dat gezamenlijk doet, gaat het gemakkelijker. Datzelfde geldt voor kennisinstellingen. Die zien grote bedrijven over het algemeen wél staan, kleine vaak niet. Als die MKB-bedrijven clusteren, zijn ze wél partij voor universiteiten en hogescholen. Regionaal beleid op innovatiegebied is daarom een gunstige ontwikkeling voor de Achterhoek. Maak er goed gebruik van, zou ik zeggen.”

Henk Volberda was relatief jong toen hij werd benoemd tot hoogleraar. Hij publiceerde veel in internationale wetenschappelijke tijdschriften, maar vroeg zich op den duur af of dat soort bladen wel de ondernemers bereikten, waarop hij zich richtte met zijn onderzoek. Via het Innovatieplatform kwam hij in aanraking met zijn 'markt' en raakte hij verzeild in de wereld van innovatie. Samen met partners richtte hij het Nederlands Centrum voor Sociale Innovatie op en onlangs het Erasmus Centre for Business Innovation. Op dit moment werkt Volberda aan twee boeken die eind dit jaar, begin volgend jaar uitkomen: 'Reinventing Business Models, how firms cope with disruption' (een uitgave van Oxford University Press) en 'Innovatie. Jij.nu', een heel toegankelijk boek met de Innovatiemonitor als basis: “We geven veel voorbeelden van bedrijven, maar een belangrijk deel van het boek heeft de vorm van een roman, waarin het bedrijf Sunroofs BV centraal staat. Ik kom er te zijner tijd graag over vertellen in de Achterhoek.”